

Gustav Mahler | I Symfonia D-dur Tytan

***I Symfonia* jest jak kiełkujące ziarno. W postaci załączkowej znaleźć tu można najważniejsze idee dla późniejszej twórczości Mahlera**

Części utworu:

Langsam, Schleppend. Immer sehr gemächlich

Kräftig bewegt, doch nicht zu schnell. Recht gemächlich

Feierlich und gemessen, ohne zu schleppen

Stürmisch bewegt - Energisch

I Symfonia Gustava Mahlera powstawała długo. Zasadnicza kompozytorska praca przypadła na lata 1884–1888, ale jeszcze w latach 1893, 1896 i 1897–1898 (przed publikacją) Mahler dokonywał ważnych zmian. Widocznie ostateczny kształt dzieła wymagał przeprowadzenia praktycznych eksperymentów, skoro cały proces twórczy przyrównał potem Mahler do „budowania z klocków”. Prawykonanie pierwotnej wersji [symfonii](#) odbyło się 20 listopada 1889 r. w Budapeszcie. Publiczność wysłuchała rozbudowanego [poematu symfonicznego](#), którego dwa zasadnicze rozdziały, podzielone dodatkowo na mniejsze „paragrafy” opatrył Mahler programowymi tytułami. Część I – *Aus den Tagen der Jugend* (Z czasów młodości) tworzyły ogniwa: *Frühling und kein Ende* (Niekończąca się wiosna), *Blumine* (Kwitnienie) oraz *Mit vollen Segeln* (Pod pełnymi żaglami); na część II – *Commedia humana* (Komedia ludzka) – składały się: *Todtenmarsch in Callots Manier* (Marsz żałobny w manierze Callota) i finał *Dall' Inferno al Paradiso* (Z piekła do raju).

Po usunięciu *Blumine* (oryginalnej części powolnej), rezygnacji z tytułów i rewizji instrumentacji, Mahler upodobił *I Symfonię* do tradycyjnych utworów tego gatunku. Jednak by zrozumieć treść i wytłumaczyć przesłanie całości, uchwycić kontrastową różnorodność poszczególnych części, niezbędne jest odwołanie się do pierwszych, programowych pomysłów. Część pierwsza opowiada o pierwotnej naturze, budzeniu się życia i wiośnianej idylli. *Scherzo* (część II), kwintesencja ludycznej zabawy (w rytmice – miksura *ländlera* i walca) ostro kontrastuje z posępnym, ale i groteskowym marszem żałobnym (opartym na temacie popularnego kanonu *Panie Janie*). Finał natomiast (inspirowany najmocniej poematem *Tytan* Jean Paula), według objaśnień Mahlera, miał być „obrazem bitwy, w której przybliży się dalekie zwycięstwo”. Za sprawą muzyki słuchacz ma dostąpić „wyzwolenia i wznieść się ponad smutek”.

I Symfonia jest jak kiełkujące ziarno. W postaci załączkowej znaleźć tu można najważniejsze dla późniejszej twórczości Mahlera idee. Pierwsza to połączenie symfoniki z liryką wokalną; wykorzystane zostały tu tematy z cyklu pieśniowego *Lieder eines fahrenden Gesellen*, druga – niekoniecznie podawana wprost, ale istniejąca pozamuzyczna treść. Wreszcie motyw zmagania się życia i śmierci – z czasem stanie się on kluczowym zagadnieniem dorobku Gustava Mahlera.

Marcin Majchrowski

Fragment karykatury Schliessmanna przedstawiającej sposób dyrygowania Mahlera, Wikimedia Commons, PD